SES | Society of European Scholars

Motivasyondan katılıma:

2016 Sonrası, Türkiye kökenli göçmenlerin Hollanda'daki entegrasyon yolculuğu

(Dil, sosyal hayata katılım, aidiyet ve iş gücüne katılımı boyutlarıyla, Türk yeni göçmenlerin entegrasyon süreci üzerine nicel bir ön analiz)

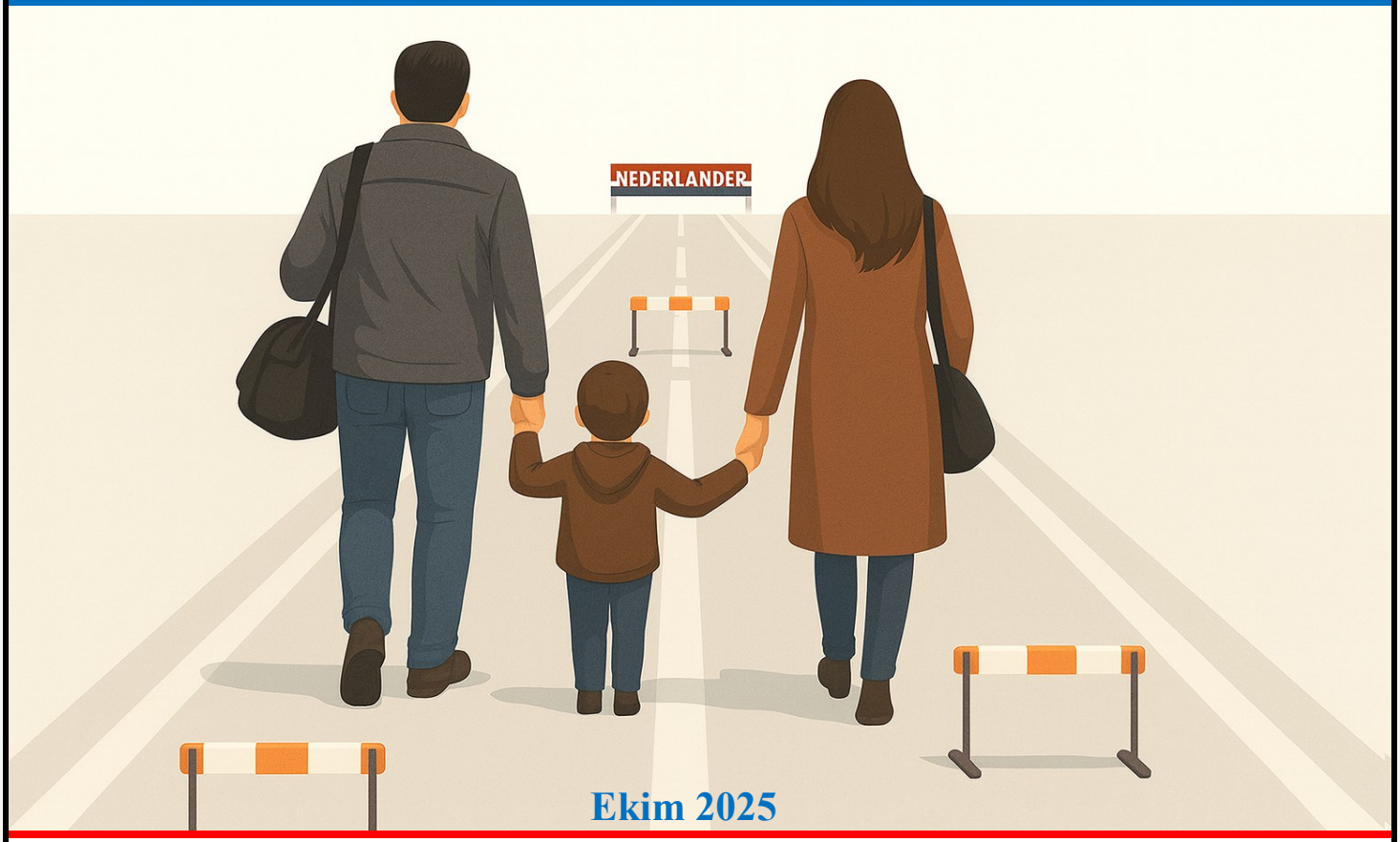

Ekim 2025

Dr. Fatih Aktaş - Dr. İbrahim Kurt - Dr. Selahattin Kaya

STICHTING IPN
Integratie en Participatie van Nieuwkomers

tarafından yaptırılmıştır.

İçindekiler

Yönetici Özeti……3

Metodoloji……4

1. Dil gelişimi…….....6
1.1.Hollanda'da kalış süresine göre dil gelişimi……7
1.2.Hollanda'da kalış süresine göre entegrasyon diploması alma…….... 8
1.3.Dil kursu dışında öğrenme motivasyonu…….....…9
1.4.Hollandaca'nın günlük kullanımı……...……. 10

2. Sosyal hayata katılım……...…… 11
2.1.Hollandalılarla temas……...…… 12
2.2.Çocuklar köprü kuruyor: Türk olmayan arkadaşlarla aktiviteler……...……..... 13
2.3.Türk yeni göçmenler hollanda toplumuna katkıda bulunma konusunda güçlü bir istek gösteriyor..……. 14
2.4.Türk teni göçmenlerin evde hissetme duygusu…..……..15

3. İş gücü piyasasına katılım……..……..… 16
3.1.Katılımcıların işgücüne katılımı……..……...…. 17
3.2.İlk işe başlama zamanı…….....18
3.3.Dil seviyesi çalışmanın anahtarıdır……..……...….19
3.4.İşgücüne katılım motivasyonu……..……20

Kaynakça…….. 21

Yönetici özeti

Bu araştırma, 2016 sonrasında çoğunlukla politik sebeplerle, Hollanda'ya göç eden Türkiye kökenli göçmenlerin entegrasyon deneyimlerini kapsamlı biçimde incelemektedir. Araştırma, *Indicators of Integration* (Ager & Strang, 2008) modeline dayanarak geliştirilmiş 92 soruluk çevrimiçi anket aracılığıyla yürütülmüş, 2.188 katılımcının yanıtları analiz edilmiştir. Bu, Türkiye kökenli yeni göçmenler üzerine son yıllarda yapılan en geniş ölçekli nicel araştırmalardan biridir ve 2016 sonrası göç dalgasının sosyo-ekonomik entegrasyonuna ilişkin şimdiye dek eksik kalan veriyi doldurmaktadır.

Temel Bulgular

Dil gelişimi: Türk yeni göçmenler diğer göçmen gruplarına göre çok daha hızlı bir dil öğrenme süreci göstermektedir. Katılımcıların %70'inden fazlası üç yıl içinde A2 Hollandaca dil seviyesine, %50'sinden fazlası ise beş yıl içinde B1 ve üzeri seviyeye ulaşmıştır. Ayrıca %26'sı *Staatsexamen B1/B2* sınavlarını erken dönemde başarıyla tamamlamıştır. Bu oran, CBS'in genel göçmen verilerinde görülen ortalamanın yaklaşık 2,5 katıdır.

Entegrasyon diploması: Uyum diploması alma oranı, kalış süresiyle doğru orantılı olarak artmakta ve 36 ay sonrasında %90'a yaklaşmaktadır. CBS verilerine göre 10 yıl sonunda genel göçmenlerde bu oran %44 iken, Türk grubunda %90–100 aralığındaki başarı oranı dikkat çekicidir. Bu durum, hem bireysel motivasyonun hem de göçmen topluluklarının destekleyici ağlarının entegrasyon sürecini hızlandırdığını göstermektedir.

Sosyal katılım: Hollandalılarla temas sıklığı genellikle "yeterli" düzeydedir, ancak ilişkilerin derinliği sınırlı kalmaktadır. Çocuklar, farklı etnik kökenli akranlarıyla etkinliklere katılarak köprü kurucu sosyal sermayenin en önemli temsilcileri olarak öne çıkmaktadır (%57 bazen–yeterli–çok). Bununla birlikte, %23'lük bir grup bu tür temaslardan neredeyse tamamen yoksundur.

İşgücüne katılım: Katılımcıların %56,4'ü uyum sürecini tamamladıktan sonra iş bulmuştur. Bu oran, genel göçmen ortalamasının (%30–33) oldukça üzerindedir. Türk yeni göçmenlerin çoğu ilk işlerine 2–4 yıl içinde ulaşmakta, bu da diğer statü sahiplerine göre çok daha hızlı bir geçişi göstermektedir. Dil seviyesi bu süreçte kilit rol oynamaktadır: B1 seviyesine ulaşıldığında kalıcı istihdam oranı belirgin biçimde artmaktadır.

Motivasyon ve katkı isteği: Katılımcıların %70'inden fazlası işgücüne katılım için yüksek motivasyona sahiptir; %55'i "Hollanda toplumuna katkıda bulunma" konusunda "çok fazla" istekli olduğunu belirtmiştir. Bu durum, Türk yeni göçmenlerin topluma katılmaya yönelik güçlü iradesini yansıtırken, istihdamda ve sosyal hayatta karşılaşılan yapısal engellerin giderilmesi gereğini de ortaya koymaktadır.

Evde hissetme: Katılımcıların %69'u kendini Hollanda'da en az "yeterli" düzeyde evde hissetmektedir. Ancak %30,8'lik bir kesim bu duyguyu zayıf yaşamaktadır. Bu bulgu, sosyal bağların ve aidiyet duygusunun güçlendirilmesine yönelik kültürel ve yerel katılım politikalarının önemine işaret etmektedir.

Türk yeni göçmenler, dil ve işgücü entegrasyonu açısından güçlü performans sergilemekte, ancak sosyal bağlar ve aidiyet konularında ek destek gereksinimi duymaktadır.

- **Erken dil başarısı**, işgücü katılımında belirleyici olup, dil kurslarının iş, staj ve sosyal etkinliklerle bütünleştirilmesi önerilmektedir.
- **Çocukların eğitim kurumları** üzerinden kurulan ilişkiler, toplumsal katılımın derinleşmesi için stratejik bir fırsat sunmaktadır.
- **Kadınların işgücüne katılımını kolaylaştıracak yapısal önlemler**, diploma tanınırlığı ve ayrımcılıkla mücadele politikalarıyla birlikte, yüksek motivasyonun kalıcı istihdama dönüşmesini sağlayacaktır.
- **Kendini evinde hissetmeyen üçte birlik kesim** için, kültürel etkileşim alanları, mentorluk programları ve yerel gönüllü ağları güçlendirilmelidir.

Sonuç olarak, Türk yeni göçmenler Hollanda'da entegrasyonun temel göstergelerinde (dil, diploma, iş) oldukça yüksek bir performans sergilemekte; ancak sosyal derinleşme ve aidiyetin artırılması yönünde politik destek, entegrasyonun sürdürülebilirliği açısından kritik görünmektedir.

Metodoloji

Bu araştırma, 2016 sonrasında Hollanda'ya göç eden Türkiye kökenli yeni göçmenlerin entegrasyon süreçlerini dil edinimi, işgücü katılımı, sosyal bağlantılar ve aidiyet duygusu boyutlarında kapsamlı biçimde incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, *Indicators of Integration* (Ager & Strang, 2008) modeline dayalı olarak geliştirilmiş nicel bir araştırma tasarımına sahiptir ve göçmenlerin hem yapısal hem de bireysel düzeydeki entegrasyon göstergelerini ölçmeyi hedeflemiştir.

Veri toplama süreci ve araç

Araştırma, Haziran–Eylül 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak, *Indicators of Integration* modelinin 14 göstergesini kapsayan ve 92 sorudan oluşan çevrimiçi bir anket kullanılmıştır. Anket formu, hem içerik hem dil açısından Türkiye kökenli göçmenlerin anlayabileceği şekilde Türkçe hazırlanmıştır. Katılımcılara, anketin amacı, gizlilik ilkeleri ve verilerin anonim biçimde analiz edileceği önceden açıklanmıştır. Katılım gönüllülük esasına dayanmış, kişisel veriler hiçbir aşamada toplanmamıştır.

Anket, IPN Vakfının sosyal ağları, bunun yanında kilit kişiler, topluluk liderleri ve sosyal medya ağları (özellikle WhatsApp grupları) aracılığıyla yaygın biçimde paylaşılmıştır. Bu yöntem, çevrimiçi ortamda erişilebilirliği artırmış; böylece CBS (2024) verilerine göre 2016 sonrası Hollanda'ya göç eden yaklaşık 15.000 Türkiye kökenli kişiden 2.188'ine ulaşılmıştır. Bu katılım düzeyi, örneklemin hedef evreni temsil etmesi açısından oldukça güçlü bir kapsama işaret etmektedir.

Örneklem özellikleri

Analizler 2.101 geçerli yanıt üzerinden yürütülmüştür. Katılımcıların 1.758'i ikamet ettikleri belediyeyi belirtmiştir. Katılım coğrafi olarak dört büyük şehir (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag) ağırlıklı olmakla birlikte, Eindhoven, Almere ve Haarlem gibi orta ölçekli kentlerden de kayda değer temsil sağlanmıştır.

Demografik bileşim şu şekildedir:

- **Cinsiyet:** 1.285 erkek, 794 kadın ve küçük bir grup diğer veya belirtmek istemeyen.
- **Barınma durumu:** 1.480 kişi kendi evinde, 621 kişi halen bir mülteci kampında (AZC) yaşamaktadır.
- **Yaş dağılımı:** Katılımcıların çoğunluğu 1971–1990 doğumlular olup, genç kuşak (1996 sonrası) görece daha düşük temsil edilmektedir.
- **Uyum rotası (inburgering):** 891 kişi B1 rotasında, 176 kişi A2 rotasında, 91 kişi Onderwijsroute'da, 14 kişi Z-rotasında yer almaktadır. 506 kişi eski yasa (pre-2022) kapsamındadır; 349 kişi ise henüz belirlenmiş bir rota dışındadır.

Bu örneklem, hem yasal hem sosyodemografik çeşitlilik bakımından güçlü bir temsile sahiptir. Ancak verilerin gönüllü katılıma dayalı olması, düşük dijital erişimi olan veya sosyal ağlardan kopuk bireylerin kısmen dışarıda kalmasına yol açmış olabilir.

Analiz yaklaşımı

Veriler, betimsel istatistikler ve karşılaştırmalı oran analizleri aracılığıyla değerlendirilmiştir. Bulgular, CBS ve Divosa (2021, 2024, 2025) gibi ulusal kaynaklardan elde edilen istatistiklerle karşılaştırmalı biçimde yorumlanmıştır. Analizlerde özellikle dil seviyesi, uyum diploması, işgücü katılımı ve sosyal temas değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiş; eğitim düzeyi, cinsiyet ve barınma durumu gibi demografik faktörlerin etkileri ayrıca değerlendirilmiştir.

Güvenilirlik ve geçerlilik

Anket, literatürde yer alan göstergelerden (Ager & Strang, 2008; Norton, 2013; Extra & Yağmur, 2011) uyarlanarak oluşturulmuş, uzman görüşleriyle içerik geçerliliği kontrol edilmiştir. Pilot uygulama sonucunda anlaşılabilirliği artırmak amacıyla bazı ifadeler sadeleştirilmiştir. Katılımcıların yanıtları kendi beyanına dayandığı için, sosyal arzu edilirlik etkisi olasılığı dikkate alınmıştır.

Etik ilkeler

Araştırma gönüllülük esasına göre yürütülmüş, katılımcıların anonimliği korunmuştur. Kişisel veriler (isim, adres, kimlik bilgisi vb.) hiçbir şekilde toplanmamış ve sonuçlar yalnızca bilimsel analiz amacıyla kullanılmıştır.

Sınırlılıklar ve değerlendirme

Her ne kadar örneklem geniş ve kapsayıcı olsa da, çevrimiçi veri toplama yöntemi özellikle belirli sosyal ağlara erişimi olan bireylerin aşırı temsil edilmesine neden olmuş olabilir. Bu durum, Hollanda'daki tüm Türk yeni göçmen evrenine genelleme yapılırken dikkatli olunması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, çalışma tek kesitli (cross-sectional) olduğu için, entegrasyonun zaman içindeki dinamiklerini ölçmemektedir.

Buna karşın, araştırma 2016 sonrası Türkiye kökenli göçmenler üzerine yapılmış en geniş ölçekli saha çalışmasıdır ve dil, iş, sosyal katılım ve aidiyet alanlarında politika yapıcılar için özgün, güvenilir ve karşılaştırılabilir bir referans noktası sunmaktadır.

Bu metodolojik çerçeve, araştırmanın güçlü temsil kabiliyetine işaret etse de, örneklemin doğası gereği bazı sınırlılıkları da barındırmaktadır. Literatürde (Bryman, 2016; Creswell & Creswell, 2018) vurgulandığı gibi, çevrimiçi anketler özellikle belirli sosyal ağlara erişimi olan katılımcıları daha fazla kapsayabilmekte ve bu durum az görünür grupların temsilini sınırlayabilmektedir. Ayrıca verilerin kendi beyanına dayanması, özellikle çalışma durumu ve entegrasyon deneyimleri gibi hassas konularda sosyal arzu edilirlik etkisine açık olabilir. Bununla birlikte, bu araştırma 2016 sonrası Türkiye kökenli göçmenler üzerine yapılan en geniş ölçekli saha çalışması olması nedeniyle, eksik temsiliyet ve olası yanlılıklara rağmen, entegrasyon süreçlerine dair önceki boşluğu dolduran ve politika yapıcılar için kritik bir referans noktası sağlayan bir katkı sunmaktadır.

1. Bölüm

Dil gelişimi

1

1. Dil gelişimi

1.1 Hollanda'da kalış süresine göre dil gelişimi

Katılımcıların dil seviyeleri Hollanda'da yaşadıkları yıl sayısıyla ilişkilendirildiğinde, belirgin bir yükseliş eğrisi görülmektedir. Kalış süresi arttıkça, en az A2 veya daha yüksek seviyeye ulaşan katılımcıların oranı da artmaktadır. **Bir ila iki yıl sonra bu oran yarıdan fazlasına çıkmakta, üçüncü yıl civarında ise katılımcıların %71'inden fazlası en az A2 seviyesine erişmektedir. Üçüncü ve dördüncü yıl arasında bu oran yaklaşık %90'a yükselmekte ve dördüncü ile beşinci yıldan itibaren grup neredeyse tamamen istenen temel dil seviyesine ulaşmaktadır.**

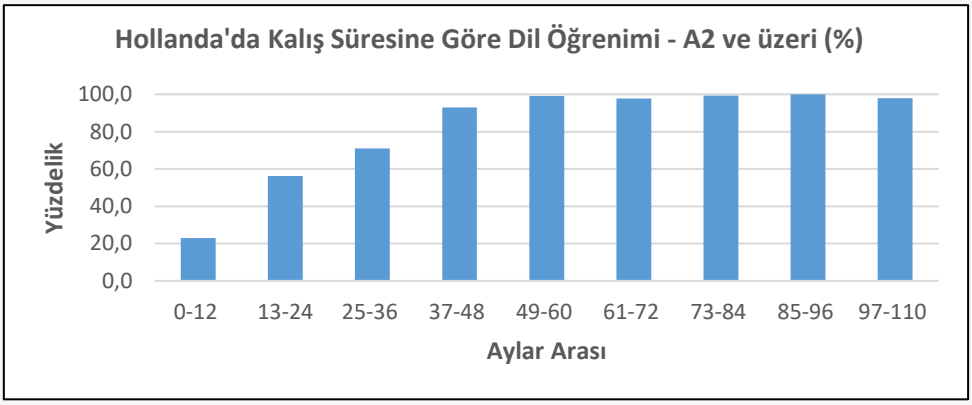

CBS araştırmaları,(CBS, 2024) genel mülteci grupların 10 yıllık kohot incelemelerin ancak son yıllarına doğru A2 seviyesinde genel bir başarı olduğu tespit edilmekte buna karşın Türk yeni göçmenlerin bu süreci daha hızlı tamamladığı görülmektedir: **Üç yıl içinde çoğunluk A2 seviyesini elde etmiş, dört ila beş yıl sonra ise dil öğrenimi neredeyse tamamen gerçekleşmiştir.** Yani diğer grupların onuncu yıla doğru sağladıkları toplam başarıyı yeni gelen Türk göçmenler 4-5 yıl içinde tamamlamaktadırlar.

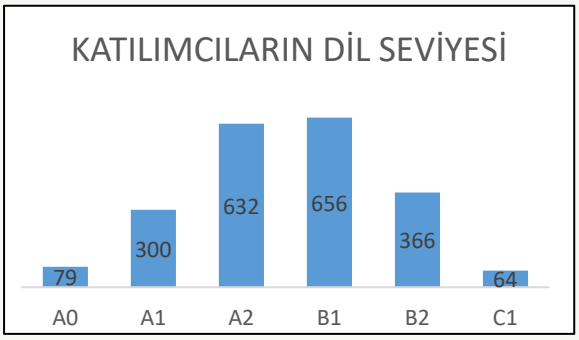

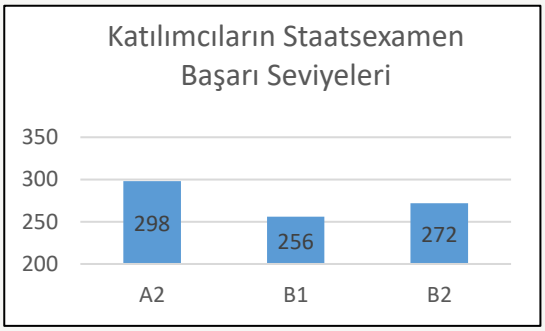

Ayrıca CBS araştırmalarında Genel göçmen gruplarında 10. Yılsonunda bile B1 ve üstü dil seviyesi başarısı toplam başaranın **%10'un altında kaldığı** görülmektedir (CBS, 2024). Türk grubunda büyük çoğunluk ¾ henüz 5 yıl altında olmasına rağmen B1 ve üstü dil başarısı toplam katılımcıların %50'sinden (Kendi beyanlarına göre) fazladır. **Katılımcıların %26'sı B1 ve B2 düzeyinde Staatexamen sınavlarını çok erken dönemde başarmıştır. Bu da diğer göçmen gruplarının 2,5 katından daha fazla ve nitelikli bir dil ve entegrasyon başarısını ifade etmektedir.**

Türk yeni göçmenlerin kısa sürede yüksek dil seviyelerine ulaşmaları, entegrasyon literatüründe "hızlandırılmış dil edinimi" örneklerinden biri olarak değerlendirilebilir (Extra & Yağmur, 2011; Chiswick & Miller, 2001). Bu durum, yalnızca bireysel motivasyonla değil, aynı zamanda göçmenlerin eğitim geçmişleri, dil öğrenme stratejileri ve Hollanda'daki resmi kurumların dil kurslarına erişim imkanlarıyla da ilişkilidir. Diğer göçmen gruplarına kıyasla erken dönemde elde edilen yüksek başarı oranları, özellikle B1 ve B2 seviyesinde Staatsexamen sınavlarını geçen %26'lık grup, Türk yeni göçmenlerin entegrasyon sürecinde önemli bir avantaj elde ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte, bu avantajın kalıcı toplumsal katılıma dönüşebilmesi için dil öğreniminin iş piyasası, eğitim ve sosyal katılımla doğrudan ilişkilendirilmesi gerektiği açıktır. Bu bulgu, politika yapıcılar açısından dil kurslarının yalnızca dil öğretimi değil, aynı zamanda pratik katılım alanlarıyla bütünleştirilmesi gerektiğini güçlü bir biçimde ortaya koymaktadır.

1.2 Hollanda'da kalış süresine göre entegrasyon diploması alma

Grafik, katılımcıların uyum diplomasını (inburgeringsdiploma) elde etme oranını, kalış süresine göre (ay cinsinden) göstermektedir. Esasen entegrasyon diploması alma yükümlülüğü kişilerin belediyelerinin belli olup kalıcı evlerine çıkmaları ve PIP sürecinden itibaren başlamaktadır. Dolayısıyla kişilerin AZC lerde yaşadıkları dönemde Entegrasyon diploması alma yükümlülükleri yoktur.

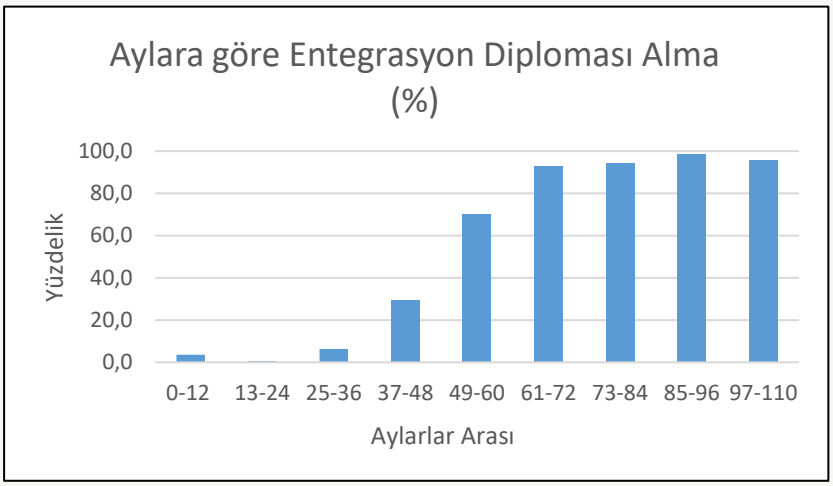

- **İlk 12 ayda** diploma alanların oranı hâlâ ihmal edilebilecek kadar düşüktür (%3).
- **13–24 ay arasında** bu oran biraz artmaktadır (%12), ancak sınırlı kalmaktadır.
- **25–36 ay arasında** ise belirgin bir artış görülmektedir (%38); bu, yasal üç yıllık süreden yararlanan ilk gruba işaret etmektedir.
- **36 aydan sonra başarı oranı çok yüksektir: %80 ile %100 arasında. Üç yıldan sonraki çoğu grupta katılımcıların %90'ından fazlası diplomayı almakta, 97–110 ay arasında bu oran %100'e ulaşmaktadır.**
- **36 ay ve sonrası için ortalama başarı yaklaşık %90'dır; bu da daha ileri evrelerde neredeyse herkesin yasal gereklilikleri yerine getirdiğini doğrulamaktadır.**

Uyum diplomasının elde edilmesi zaman gerektirmektedir: geniş çaplı bir başarı ancak birkaç yıl sonra görülmektedir. Bu, üç yıllık yasal süreyle örtüşmekte ve istikrarlı barınma ile uyum süreçlerine katılımın kritik olduğunu doğrulamaktadır. 36 aydan sonraki yüksek oranlar, bu koşullar sağlandığında çok büyük çoğunluğun yasal ölçütlere göre başarılı bir şekilde entegre olduğunu göstermektedir. Entegrasyon diploması ediniminde Türk göçmenlerin ülke ortalamasının üzerinde performans göstermeleri, yalnızca bireysel motivasyona değil, aynı zamanda göçmen topluluklarının sahip olduğu kurumsal destek mekanizmalarına da işaret etmektedir. Literatürde (Ager & Strang, 2008) vurgulandığı üzere, sosyal ağların gücü, kültürel köprüler ve etnik toplulukların dayanışma pratikleri dil öğrenimi ve entegrasyon süreçlerini hızlandırıcı rol oynamaktadır. Özellikle Türk göçmenlerin hızlı sürede dil ediniminde diploma alma oranlarının yüksek seyretmesinde belirleyici faktörler olarak yerel sivil toplum kuruluşları, taal koçlar ve yerel gönüllülerin ve dil kurslarının belirleyici faktörler olduğu değerlendirilebilir.

Bu verileri CBS verileri ve genel göçmen ortalamalarıyla kıyas ettiğimizde, CBS'in 2014 girişli ve 10 yıl boyunca durumu izlenen genel göçmen grubunda 10.yıl sonunda uyum diploması alanların oranı %44 dür (CBS,2024). Her iki gruptada uyum diplomasından muaf olanlar göz ardı edilmiştir. Ülke ortalamalarının %44 olduğu durumda Türk göçmenlerin bunun iki katından daha (%90-100) fazla bir Uyum diploması alma oranına ulaşmış olması oldukça dikkat çekicidir. Tabiki bu durum gelen göçmenlerin yüksek eğitimli olmalarıylada yakından ilişkilidir.

Sonuçlar, politikanın ilk yıllarda yeterli destek sağlamasının gecikmeleri önlemek açısından faydalı olduğunu vurgulamaktadır. Aynı zamanda rakamlar, yasal beklentinin gerçekçi olduğunu doğrulamaktadır: **Hollanda'da üç yıl veya daha uzun süre yaşayan ve dil kurslarına giden ve yeterli rehberliğe erişimi olan neredeyse herkes nihayetinde uyum diplomasını elde etmektedir.**

1.3 Dil kursu dışında öğrenme motivasyonu

Grafik, Türk yeni göçmenlerin, resmî dil derslerinin dışında da Hollandacalarını geliştirme konusunda ne kadar motive olduklarını göstermektedir.

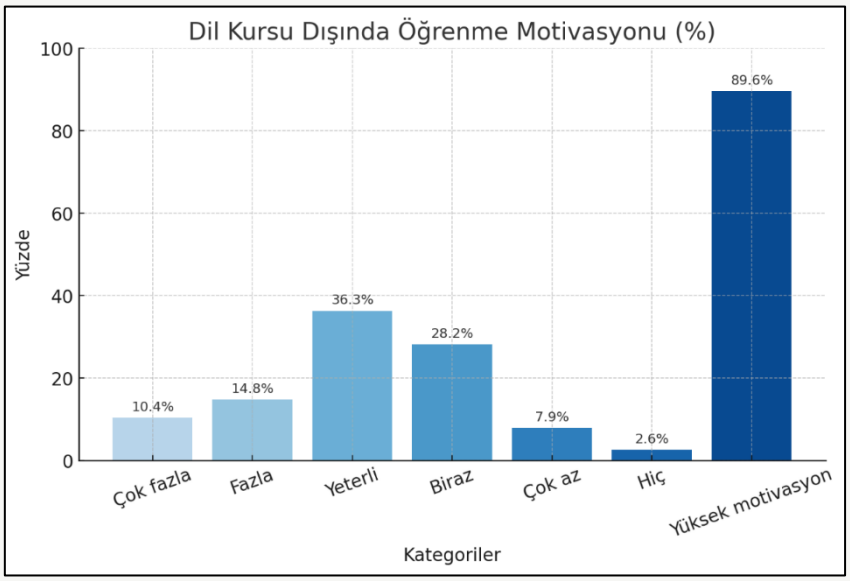

- Katılımcıların yalnızca küçük bir azınlığı düşük ya da hiç motivasyona sahip olduğunu belirtmiştir: %7,9'u "çok az" ve %2,6'sı "hiç" demiştir. Toplamda bu, katılımcıların yaklaşık %10'una denk gelmektedir.
- **Buna karşılık neredeyse herkes motive olduğunu ifade etmiştir: %36,3 "yeterli", %28,2 "biraz", %14,8 "çok" ve %10,4 "çok fazla".**
- **Bu kategoriler birleştirildiğinde, katılımcıların %89,6'sının dilini daha da geliştirme konusunda yüksek bir motivasyona sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.**

Dil kursu dışındaki yüksek motivasyonun, yalnızca bireysel çaba değil, aynı zamanda göçmenlerin içinde bulundukları sosyal ve kültürel bağlamla ilişkili olduğu unutulmamalıdır. Mevcut araştırmalar (Norton, 2013; Extra & Yağmur, 2004) dil öğrenme motivasyonunun, sosyal kabul görme, iş bulma beklentisi ve günlük yaşamda bağımsız hareket edebilme ihtiyacıyla doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, resmi kursların yetersizliği algısının bireysel çabayı artırması, dil politikalarının etkililiği konusunda kritik bir sorgulamayı gündeme getirmektedir: bireylerin yüksek motivasyonları sayesinde ortaya çıkan bu başarı, aslında kurumsal eksikliklerin telafi edilmesi anlamına gelmekte ve sürdürülebilir entegrasyon için yapısal düzenlemelerin önemini ortaya koymaktadır.

1.4 Hollandaca’nın günlük kullanımı

Grafik, katılımcıların günlük olarak Hollandaca ile ne ölçüde temas ettiklerini ve dili gerçekten ne sıklıkla kullandıklarını göstermektedir.

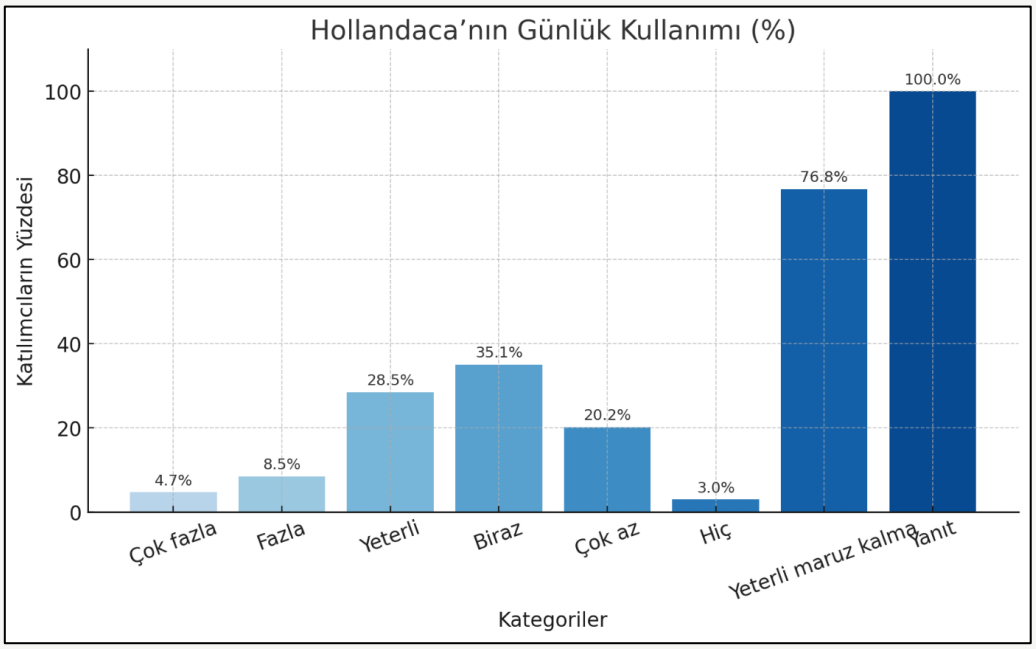

- Yalnızca küçük bir grup Hollandacayı çok fazla (%4,7) veya fazla (%8,5) kullandığını belirtmektedir.
- En büyük gruplar “biraz” (%35,1) ve “yeterli” (%28,5) kategorilerinde yer almaktadır.
- Ayrıca %20,2’si dili çok az kullandığını ve %3’ü günlük yaşamda hiç Hollandaca konuşmadığını ifade etmektedir.

Kategoriler “biraz ve yeterli” ve daha yüksek seviyeler birlikte ele alındığında, katılımcıların %76,8’inin günlük olarak hedeflenen derecede Hollandacaya maruz kaldığı ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte maruziyetin dil gelişimini kolaylaştırıp hızlandırdığı düşünüldüğünde bunu desteklemek hem dil hem de entegrasyon başarısını daha da arttıracaktır.

Ancak, her ne kadar katılımcıların büyük bir kısmı günlük yaşamda “yeterli” ya da daha yüksek düzeyde Hollandacaya maruz kaldıklarını belirtse de, literatürde (Gogolin, 2002; Extra & Yağmur, 2011) dil gelişimini hızlandıran unsurun yalnızca maruziyet değil, aynı zamanda aktif ve anlamlı kullanım olduğu vurgulanmaktadır. Ev içi ve etnik topluluk içi iletişimde Türkçenin baskın kalması, Hollandacaya maruziyetin çoğu zaman pasif dinleme düzeyinde gerçekleşmesine neden olabilir. Bu durum, resmi kurslarda edinilen bilgilerin pekiştirilmesini güçleştirmekte ve iş, eğitim veya sağlık kurumları gibi daha formel alanlarda dil kullanımını sınırlayabilmektedir. Dolayısıyla “günlük kullanım”ın niteliği, entegrasyonun hızını ve derinliğini belirleyen kritik bir faktör olup, yalnızca niceliksel sıklık ölçümleri yerine bağlamsal kullanım biçimlerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu durum bir sonraki araştırmanın konusu olabilir.

2. Bölüm

Sosyal hayata katılım

2

2. Sosyal hayata katılım

2.1 Hollandalılarla temas

2016'dan sonra gelen Türk yeni göçmenlerin Hollandalılarla teması, entegrasyonun kritik bir göstergesini oluşturmaktadır. Aşağıdaki üç grafik, bu temasın ne sıklıkla gerçekleştiğini; sayılar, yüzdeler ve özetlenmiş kategoriler üzerinden göstermektedir. Görüntü, düzenli temasın mevcut olduğunu, ancak yoğun ve derinlemesine etkileşimlerin görece sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır.

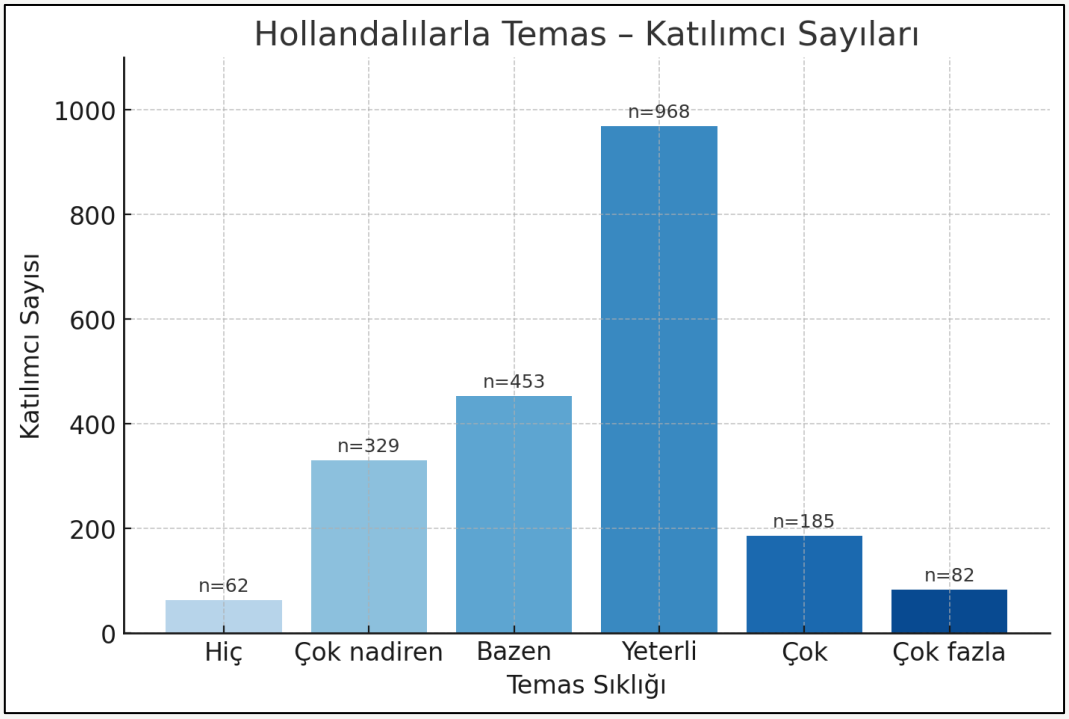

Veriler, Türk göçmenlerin önemli bir kısmının Hollandalılarla düzenli biçimde temas kurduğunu göstermektedir. Özellikle "yeterli" ve üzeri kategorilerde toplanan yanıtlar, bu karşılaşmaların günlük yaşamın olağan bir parçası haline geldiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bu bulgular yalnızca temasın sıklığını ölçmekte, temasların niteliği ve derinliği hakkında doğrudan bilgi vermemektedir. Literatürde (Esser, 2001) düzenli temasın entegrasyon için temel bir önkoşul olduğu, ancak bunun ötesine geçen ilişkilerin sosyal uyumu belirleyici kıldığı vurgulanmaktadır. **Çoğu katılımcı Hollandalılarla yeterli düzeyde temas kurduğunu belirtmektedir (n=968), bunu bazen (n=453) yanıtı takip etmektedir**. Daha küçük bir grup ise çok (n=185) veya çok fazla (n=82) temas rapor etmektedir. Öte yandan, dikkate değer bir grup da çok nadiren (n=329) veya hatta hiç (n=62) temas kurmadığını ifade etmektedir. **Yani geniş bir temas tabanı mevcut olmakla birlikte, yoğunluk ve süreklilik çoğu zaman eksik kalmaktadır.**

2.2 Çocuklar köprü kuruyor: Türk olmayan arkadaşlarla aktiviteler

Türk yeni göçmenlerin çocuklarının, Türk olmayan arkadaşlarıyla ne ölçüde etkinliklere katıldıkları, sosyal entegrasyonun ve kapalı ağların kırılmasının önemli bir göstergesidir. Sonuçlar karma bir tablo ortaya koymaktadır: birçok çocuk bunu düzenli olarak yaparken, kayda değer bir grup ise kendi çevresi dışındaki temaslarda sınırlı kalmaktadır.

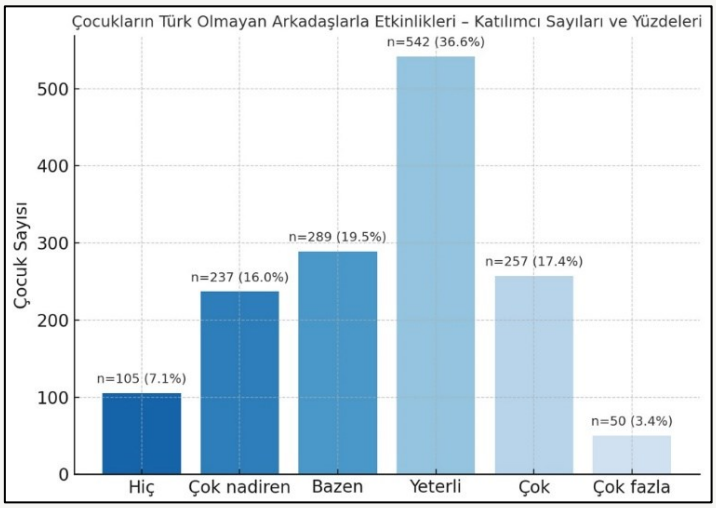

Veriler, çocukların büyük çoğunluğunun Hollanda eğitim sistemine farklı seviyelerde aktif olarak dâhil olduğunu göstermektedir; bu da sosyal temasların yanı sıra kurumsal uyum açısından da güçlü bir entegrasyon göstergesidir.

Çocukların çoğu, Türk olmayan arkadaşlarıyla yeterli düzeyde etkinliklere katılmaktadır (n=542). Bunun yanında bir kısmı bunu bazen (n=289) ya da çok (n=257) yapmaktadır. Ancak çok nadiren (n=237) ya da hiç (n=105) deneyimlemeyen çocuklar da vardır.

Yüzdelerle ifade edildiğinde, çocukların %36,6'sı yeterli köprü kurma etkinliklerine sahiptir ve %20,7'si yüksek puan almaktadır (çok veya çok fazla). Buna karşılık, %42,6'sı düşük puan almaktadır (hiç, çok nadiren veya bazen).

Çocukların Türk olmayan akranlarıyla kurduğu ilişkiler, göç literatüründe (Portes & Zhou, 1993; Crul & Schneider, 2010) sıklıkla "köprü kurucu sosyal sermaye" (bridging social capital) olarak tanımlanmakta ve entegrasyonun en güçlü göstergelerinden biri kabul edilmektedir. Buradaki dağılım, çocukların önemli bir kısmının farklı etnik kökenlerden arkadaşlarla düzenli etkinliklere katıldığını gösterse de, düşük puan alan %40'ın üzerindeki grup, kapalı ağların yeniden üretildiğine işaret etmektedir. Bu durum, özellikle okul ve mahalle düzeyinde çeşitlilik içeren temas alanlarının yaratılmasının önemini ortaya koymaktadır. Eğitim kurumlarının ve gençlik faaliyetlerinin bu bağlamda kritik bir köprü işlevi görmesi, yalnızca bireysel dil gelişimini değil, aynı zamanda toplumsal katılımı da artırıcı bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Alttaki tabloda katılımcıların çocuklarının eğitim kademeleri içindeki yeri görülmektedir, bu çeşitlilik aynı zamanda da entegrasyon için güçlü bir ağ oluşturmaktadır. Bu tablo diğer taraftan da göçmen çocuklarının eğitim içinde oldukça da başarılı olduklarını göstermektedir.

Çocukların Eğitim Durumu	Sayı	Çocukların Eğitim Durumu	Sayı
Diğer	374	Bir sonraki eğitim kademesine hz	233
Kinderopvanga gidiyor	229	MBO okuyor.	151
İlkogretimde okuyor.	1025	HBO okuyor.	242
ISK da okuyor.	190	WO Üniversitede okuyor.	171
VMBO Lisede okuyor.	123	Yüksek Lisans yapıyor.	53
HAVO Lisede okuyor.	244	Doktora yapıyor.	11
VWO Lisede okuyor.	327	Bir işte çalışıyor.	233
Toplam : 3606			

2.3 Türk yeni göçmenler Hollanda toplumuna katkıda bulunma konusunda güçlü bir istek gösteriyor.

2016 sonrası gelen Türk yeni göçmenlerin Hollanda toplumuna katkıda bulunma istekliliği son derece yüksektir. Aşağıdaki üç grafik bunu farklı açılardan göstermektedir: mutlak sayılar, yüzdeler ve üç kategori halinde özetlenmiş bir görünüm. Görüntü tutarlıdır: motivasyon ve niyet geniş ölçüde mevcuttur ve başarılı entegrasyon için sağlam bir temel oluşturmaktadır.

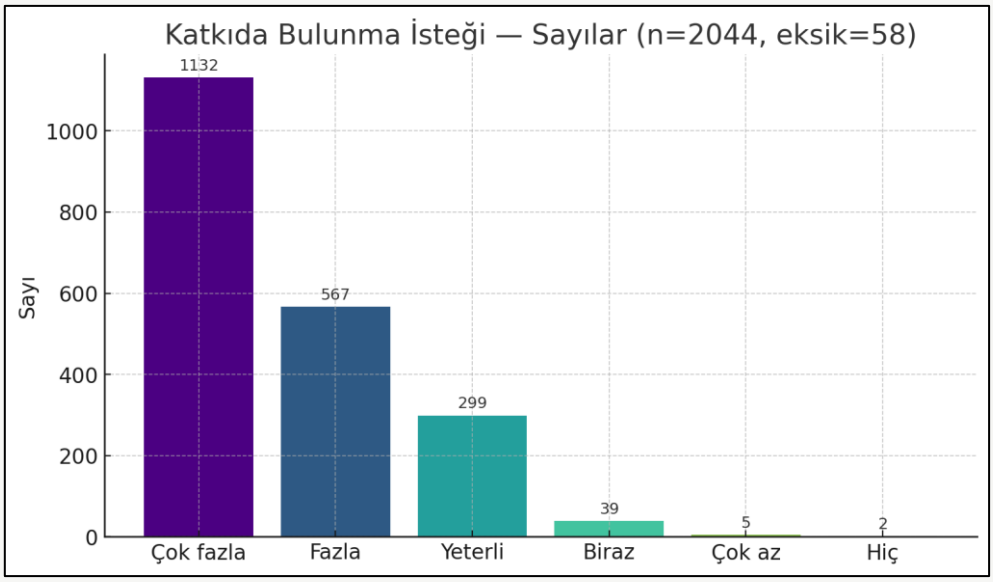

Sonuçlar, 1132 katılımcının katkıda bulunmaya çok fazla istekli olduğunu, bunu 567 katılımcının fazla ve 299'unun yeterli yanıtıyla takip ettiğini göstermektedir. Yalnızca marjinal bir grup kendini daha düşük kategorilere (biraz, çok az, hiç) yerleştirmiştir. **Bu, Türk yeni göçmenler arasında topluma aktif olarak katılma konusunda geniş çapta paylaşılan bir motivasyona işaret etmektedir. Niyet mevcuttur, zorluk bu niyeti kullanmak için koşullar yaratmaktır**.

Sonuçlar yüzdelik olarak gösterildiğinde, %55,4'ünün kendisini "çok fazla" kategorisine, %27,7'sinin "fazla"ya konumlandırdığı görülmektedir. Ayrıca %14,6'sı yeterli derecede istekli olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların %2'sinden daha azı düşük kategorilerde yer almaktadır.

Genel Hollanda nüfusuna ait rakamlarla (SCP, Burgerperspectieven) karşılaştırıldığında bu oran dikkat çekici derecede yüksektir: orada yaklaşık %65–70 toplumsal katılım için yüksek istekliliğe sahip olduğunu belirtirken, bu grupta oran %83'tür. Bu durum, yeni gelenlerin genellikle ortalamanın üzerinde bir motivasyonla başladığını, ancak bu motivasyonun somut imkânlara erişime bağlı olduğunu vurgulamaktadır.

Göç literatüründe (Vermeulen & Michon, 2018) toplumsal katılım isteği, entegrasyonun yalnızca bireysel motivasyonla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda yapısal fırsatlarla şekillendiğini ortaya koymaktadır. Türk yeni göçmenler arasında gözlemlenen yüksek motivasyon, güçlü bir potansiyel göstergesi olmakla birlikte, bu isteğin somut katılıma dönüşebilmesi için belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve iş piyasası aktörleri tarafından erişilebilir ve kapsayıcı kanalların oluşturulması gerekmektedir. Aksi halde yüksek motivasyonun karşılıksız kalması, uzun vadede hayal kırıklığı ve toplumsal geri çekilme riskini de beraberinde getirebilir. Dolayısıyla bu bulgu, yüksek başlangıç istekliliğinin sürdürülebilir katılıma dönüştürülmesi için kurumsal düzenlemelerin önemini güçlü biçimde vurgulamaktadır.

2.4 Türk yeni göçmenlerin evde hissetme duygusu

Evde hissetme duygusu entegrasyon için önemli bir ölçüttür. Yeni gelenler kendilerini çevrelerinde hoş karşılanmış ve bağlı hissettiklerinde, bu onların topluma katılım şansını artırır ve refahlarını güçlendirir. Bu bölümde Türk yeni göçmenlerin Hollanda'daki evde hissetme duygularını nasıl deneyimledikleri analiz edilmektedir

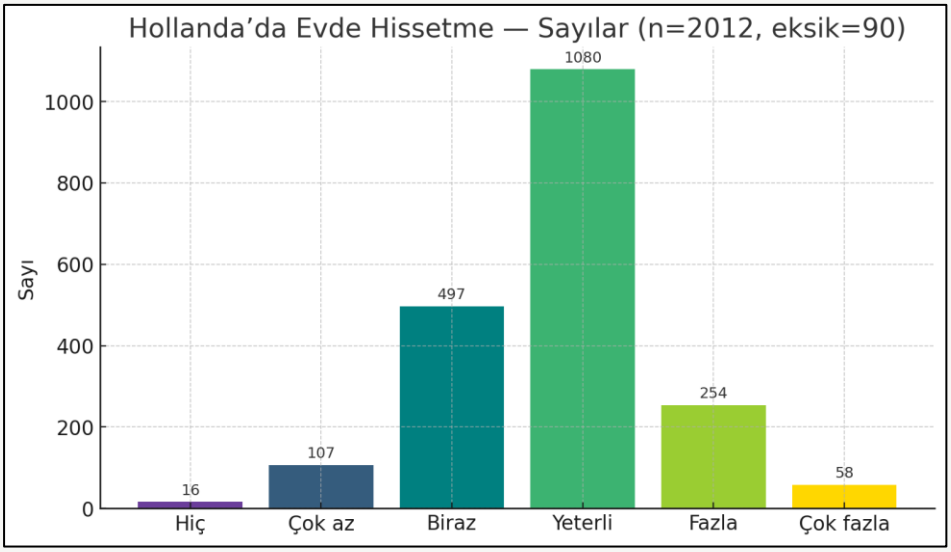

Hollanda'da Evde Hissetme

Katılımcıların çoğunluğu Hollanda'da kendilerini önemli ölçüde evde hissetmektedir. 2.012 katılımcının 1.080'i kendini "yeterli derecede" evde hissettiğini belirtirken, 497 katılımcı bunu "biraz" düzeyinde hissetmektedir ve 254 kişi "fazla" evde hissettiğini ifade etmektedir. Yalnızca küçük bir azınlık (16 kişi) kendini hiç evde hissetmediğini söylemektedir.

Göç çalışmalarında "evde hissetme" duygusu, yalnızca bireysel bir his değil, aynı zamanda sosyal kabul ve toplumsal aidiyetin göstergesi olarak değerlendirilir (Anthias, 2006; Yuval-Davis, 2011). Katılımcıların çoğunluğunun kendini orta düzeyde konumlandırması, entegrasyonun temel koşullarının karşılandığını, ancak daha derin bir kökleşme sürecinin henüz tam anlamıyla gerçekleşmediğini göstermektedir. Bu bulgu, özellikle sosyal bağların güçlendirilmesi, ayrımcılıkla mücadele ve kültürel katılım olanaklarının artırılması gibi faktörlerin, evde hissetme duygusunun daha yüksek seviyelere taşınmasında kritik olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, burada görülen dağılım, duygusal entegrasyonun ilerleyişini gösterirken, aynı zamanda politika yapıcılar için halen geliştirilmesi gereken alanlara da işaret etmektedir.

Özetle, **%30,8'i "düşük evde hissetme" kategorisine, %53,7'si orta kategoriye ve %15,5'i "yüksek evde hissetme" kategorisine girmektedir. Rakamlar, Türk yeni göçmenlerin çoğunluğunun Hollanda'da az ya da çok kendini evinde hissettiğini göstermektedir**. Katılımcıların yarısından fazlasının kendini orta kategoride ("yeterli") konumlandırması, istikrarlı bir temele işaret etmekte, ancak aynı zamanda derinleşme için de alan bulunduğunu göstermektedir. Güçlü bir evde hissetme duygusu yaşayanların oranı (%15,5) nispeten küçüktür, bu da daha fazla sosyal ve kültürel kökleşmenin gerekli olduğuna işaret etmektedir. Önemli bir kesim (%30,8) ise düşük düzeyde evde hissetme deneyimlemektedir.

3.Bölüm

İş hayatına katılım

3

3. İş Hayatına katılım

3.1 Katılımcıların işgücüne katılımı

İşgücüne katılım entegrasyon için temel bir önkoşul olarak kabul edilmektedir. Bu, yeni gelenlere yalnızca gelir sağlamakla kalmaz, aynı zamanda dili pratik etme, sosyal ağlar geliştirme ve topluma tam anlamıyla katılma fırsatları da sunar (Ager & Strang, 2008). Ayrıca daha yüksek işgücüne katılım, Hollanda işgücü piyasasındaki mevcut darlığın hafifletilmesine de katkı sağlayabilir (CBS, 2025; Divosa, 2021).

En güncel rakamlara göre, 2014'ten bu yana Hollanda'ya gelen statü sahiplerinin yaklaşık %33'ü çalışmaktadır (Divosa/CBS, 2021). Ayrıca önceki CBS araştırması, eski gelenlerin ortalama yalnızca %30'unun uyum sürecini tamamladıktan sonraki bir yıl içinde iş bulduğunu göstermektedir**. Uzun vadeli perspektifte, sığınmacı göçmenlerin işgücüne katılımı yaklaşık 9 yıllık ikametten sonra ancak %47'ye ulaşmaktadır. (CBS, 2025).**

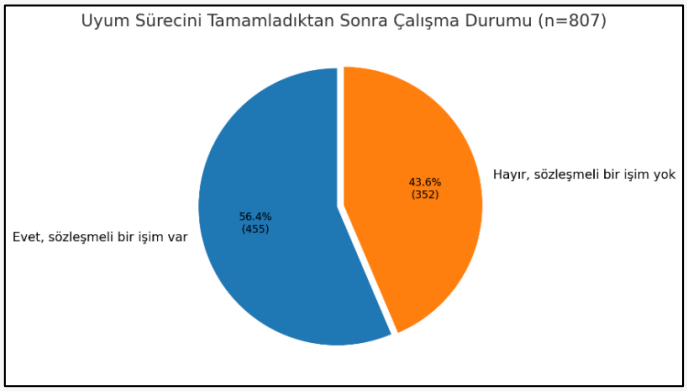

Bu bağlamda, uyum sürecini tamamlamış Türk yeni göçmenler arasında %56,4'lük oran, bu grubun statü sahiplerinin genel ortalamasından önemli ölçüde daha iyi performans gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu, uyum sürecinin başarılı bir şekilde tamamlanmasının yalnızca biçimsel bir adım olmadığını, aynı zamanda işgücü piyasasına güçlü bir giriş kapısı oluşturduğunu göstermektedir.

Rakamlar, Türk yeni göçmenlerin uyum sürecini tamamladıktan sonra işgücü piyasasına ortalamanın üzerinde (%56,4'e karşı ulusal ortalama yaklaşık %30–33). güçlü bir şekilde girdiğini göstermektedir. Bu, uyum sürecinin iyi bir şekilde yürütülmesinin işe bir sıçrama tahtası olarak önemini doğrulamakta, ancak aynı zamanda hâlâ çalışmayan grubun (%43,6) sürdürülebilir işgücüne katılım yönünde aktif olarak desteklenmesi gerektiğini de ortaya koymaktadır.

Aynı zamanda, katılımcıların %43,6'sının süreci tamamladıktan sonra bile hâlâ sözleşmeli bir işi olmadığının altı çizilmelidir. Bu, dil seviyesi, diplomaların tanınması, sağlık veya bakım sorumlulukları gibi devam eden engellere işaret etmektedir. Politika yapıcılar için bu, grubun ortalamanın üzerinde başarılı olmasına rağmen, hâlen önemli ölçüde bireysel destek ve etkinleştirme yatırımlarına ihtiyaç olduğu anlamına gelmektedir.

Ayrıca AZC'den ayrılarak artık kendi evine taşınmış ve uyum sürecini henüz tamamlamamış, ancak yine de 118 kişinin iş bulduğu 734 katılımcıdan oluşan bir grup vardır. Bu grup ana hesaplamanın dışında tutulmuştur (n=807), ancak bazı yeni gelenlerin proaktif olarak işgücü piyasasına girdiğini ve böylece belediyelerini kısmen rahatlattığını göstermektedir.

İşgücüne katılımda Türk yeni göçmenlerin ulusal ortalamanın üzerinde performans göstermesi, entegrasyon sürecinde bireysel motivasyonun ve topluluk temelli dayanışma ağlarının rolünü ortaya koyarken, aynı zamanda yapısal fırsatların da belirleyici olduğunu göstermektedir. Literatürde (Heath & Cheung, 2007) vurgulandığı üzere, göçmenlerin iş piyasasına erişimi yalnızca eğitim ve dil düzeyiyle değil, aynı zamanda diplomaların tanınması, ayrımcılık deneyimleri ve sektörlerdeki yapısal bariyerlerle de şekillenmektedir. Dolayısıyla burada görülen yüksek oran, bireysel ve topluluk düzeyinde güçlü bir entegrasyon eğilimine işaret etse de, iş bulamayan %43,6'lık grubun varlığı, politika yapıcılar için sürdürülebilir destek mekanizmalarının gerekliliğini göstermektedir. Bu bağlamda, mevcut başarıyı pekiştirmek ve kapsayıcılığı artırmak için işverenler, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları arasında daha güçlü köprülerin kurulması kritik öneme sahiptir.

3.2 İlk işe başlama zamanı

Türk yeni göçmenler arasında uyum sürecini tamamlamış olanlarda ilk işe kadar geçen medyan süre yaklaşık 2 ila 3 yıldır. Çoğunluk dört yıl içinde iş bulmaktadır, bu da işgücü piyasasına nispeten hızlı bir geçişe işaret etmektedir.

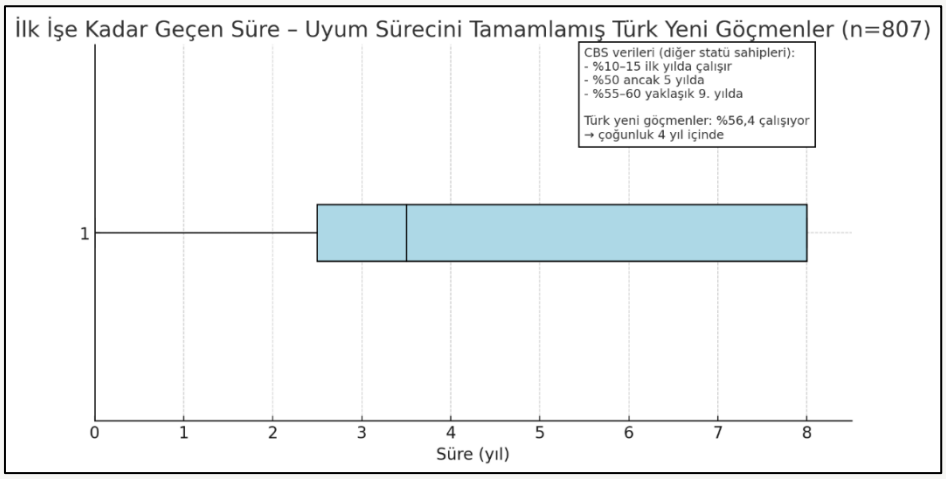

CBS verileri, diğer statü sahiplerinde çok daha yavaş bir model göstermektedir: bir yıl sonra ortalama yalnızca %10–15'i çalışmakta, beş yıl sonra ancak yaklaşık yarısı işgücü piyasasına girmekte ve %55–60'lık bir katılım çoğunlukla ancak dokuzuncu yıl civarında elde edilmektedir (CBS, 2025; Divosa, 2021). Bununla karşılaştırıldığında, Türk yeni göçmenler çok daha hızlı bir giriş göstermektedir: çoğunluk ilk işini dört yıl içinde bulmaktadır.

Bu, Türk yeni göçmenlerin ortalama olarak belediye hizmetlerine daha kısa süre bağımlı oldukları ve işgücü piyasasına daha erken katkıda bulundukları anlamına gelmektedir. Politika açısından bu iki bağlantı noktası sunmaktadır:

(1) nispeten hızlı iş bulanların toplum içinde rol modeli veya mentor olarak değerlendirilmesi ve

(2) iş bulmak için beş yıldan fazla zamana ihtiyaç duyan küçük gruba yönelik müdahalelerin hedeflenmesi. Bu şekilde bu grubun avantajı korunabilir ve güçlendirilebilir.

Ayrica, 2016 sonrası gelen Türk yeni göçmenlerin işgücü piyasasına görece hızlı girişleri, önceki göç dalgalarında görülen diaspora desteğinden ziyade, bireysel stratejiler, yüksek eğitim düzeyleri ve çoğunluğun politik göçmen olmanın getirdiği farklı yönelimlerle açıklanabilir. Bu grup, çoğu zaman mevcut diaspora ile sınırlı ya da gerilimli ilişkilere sahip olduğundan, iş bulma süreçlerinde daha çok kendi girişimleri, belediye destekleri ve kurumsal programlara dayanmak durumunda kalmıştır. Literatürde (Kanas & Van Tubergen, 2009) göçmenlerin işgücü entegrasyonunun yalnızca etnik ağlara değil, aynı zamanda bireysel kaynaklara ve resmi kurumlarla kurdukları ilişkilere bağlı olduğu vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, bu bulgu Türk yeni göçmenlerin, geleneksel diaspora mekanizmalarından bağımsız olarak işgücü piyasasında yer bulabildiklerini ve bu yönüyle daha özgün bir entegrasyon modeli sergilediklerini göstermektedir.

3.3 Dil seviyesi çalışmanın anahtarıdır.

Grafik, Türk yeni göçmenlerin dil seviyeleri yükselir yükselmez dikkate değer derecede hızlı ve güçlü bir şekilde işgücü piyasasına katıldıklarını vurgulamaktadır. **Daha A2 seviyesinden itibaren işe ilk kayda değer giriş görülmektedir; bu, statü sahiplerine ilişkin daha geniş CBS verileriyle karşılaştırıldığında olağanüstüdür, çünkü orada yaklaşık yarısı ancak beş yıl sonra çalışmaktadır** (CBS,2024). B1 seviyesinde işgücüne katılım önemli ölçüde artmakta, B2 seviyesinde ise katılımcıların çoğunluğu kalıcı iş bulmaktadır. C1 seviyesinde bu tablo daha da güçlenmekte, neredeyse herkesin bir işi bulunmaktadır. Bu gelişme, Türk grubunun işgücü piyasasına nispeten hızlı adım attığını ve bu nedenle daha kısa süre uyum olanaklarına bağımlı olduğunu doğrulamaktadır.

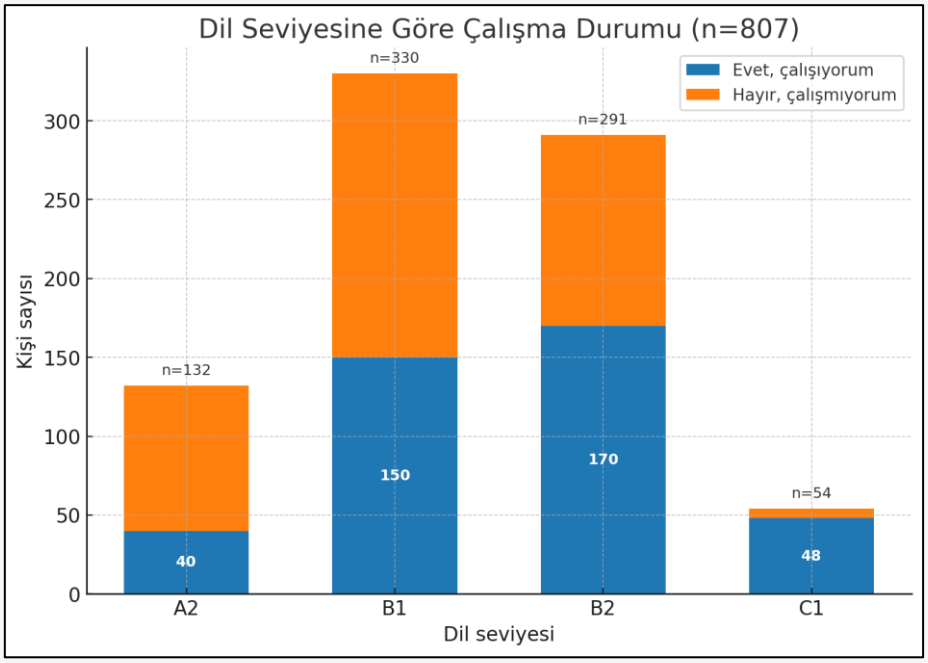

Politika için bu güçlü bir sinyaldir. Rakamlar, dil gelişiminin işgücüne katılım için kritik bir kaldıraç oluşturduğunu açıkça göstermektedir. Aynı zamanda Türk yeni göçmenler, hızlı ve proaktif girişin gerçekten mümkün olduğunu da göstermektedir: onlar dil becerilerini doğrudan işgücüne katılıma dönüştürmekte ve böylece topluma ve işgücü piyasasına gözle görülür bir katkı sunmaktadır. Özellikle B1 seviyesindeki grup burada kilit bir rol oynamaktadır: bu kişiler ilerlemek için yeterli bir temele sahiptir, ancak ekstra destek olmadan ilerleyememe riski taşımaktadırlar. Bu potansiyelin değerlendirilmesi yalnızca bireysel fırsatlarını artırmakla kalmaz, aynı zamanda dil ve işgücüne katılımın birbirini nasıl güçlendirdiğini gösteren daha geniş bir olumlu örnek olabilir.

Literatürde (Chiswick & Miller, 2001; Esser, 2006) dil becerileri, göçmenlerin işgücü piyasasına erişiminde en belirleyici beşeri sermaye unsuru olarak kabul edilmektedir. Buradaki veriler, A2 seviyesinden itibaren dahi Türk yeni göçmenlerin işgücüne kayda değer bir hızla girdiğini göstermektedir; bu durum dil öğrenmenin yalnızca sembolik bir gereklilik değil, aynı zamanda ekonomik entegrasyonun ön koşulu olduğunu doğrulamaktadır. Bununla birlikte, dil seviyesinin yükselmesiyle birlikte işgücü piyasasına giriş oranlarındaki artış, dil eğitimine yapılan yatırımların toplumsal geri dönüşünün yüksekliğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, özellikle B1 seviyesindeki katılımcılar için "kritik eşik" yaklaşımını desteklemekte ve küçük destek mekanizmalarının bu grubu kalıcı istihdamla buluşturmakta belirleyici olabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla politika yapıcılar açısından dil eğitimine erişimi kolaylaştırmak, işgücü entegrasyonunu hızlandırıcı en stratejik adımlardan biri olarak öne çıkmaktadır.

3.4 İşgücüne katılım motivasyonu

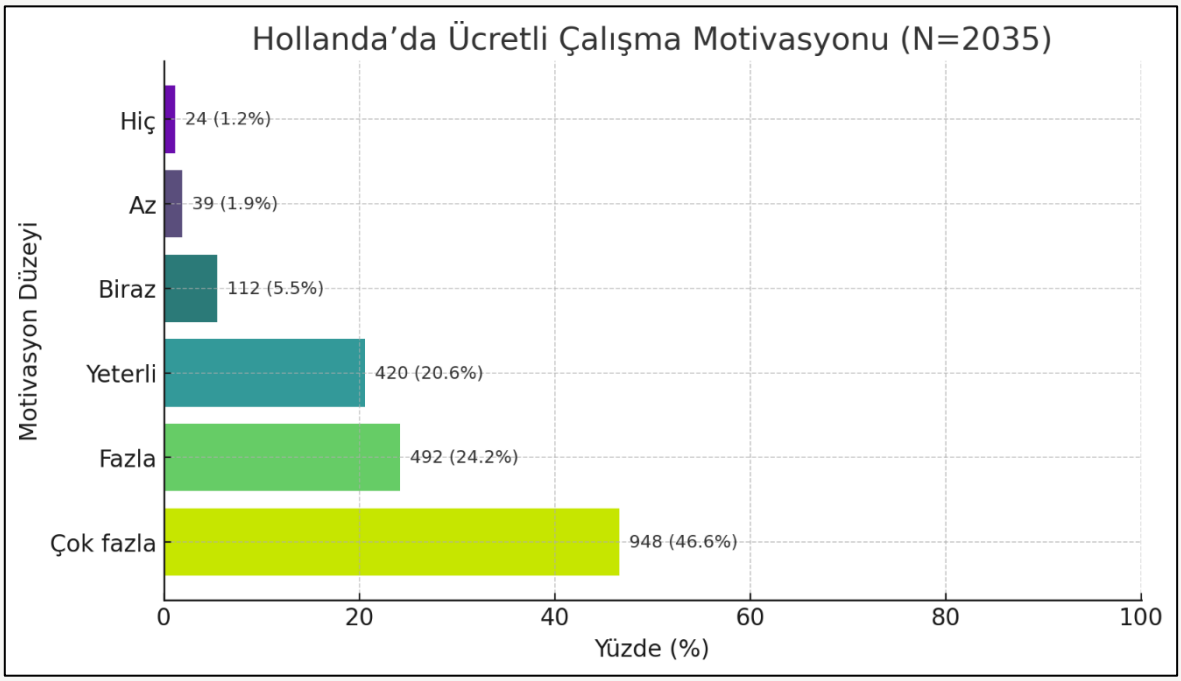

Türk yeni göçmenlerin Hollanda'da ücretli iş bulma motivasyonu son derece yüksektir. Katılımcıların neredeyse yarısı (%46,6) "çok fazla" motive olduğunu, dörtte biri (%24,2) ise "fazla" motive olduğunu belirtmektedir. Yalnızca küçük bir azınlık (%3,1) çok az ya da hiç motivasyonu olmadığını söylemektedir.

Türk yeni göçmenlerin Hollanda'da ücretli iş bulma motivasyonu son derece yüksektir. Katılımcıların neredeyse yarısı (%46,6) "çok fazla" motive olduğunu, dörtte biri (%24,2) ise "fazla" motive olduğunu belirtmektedir. Bu birlikte, katılımcıların %70'inden fazlasının işgücü piyasasına girmeye güçlü bir motivasyona sahip olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca her beş kişiden biri (%20,6) yeterli derecede motive olduğunu belirtmektedir; bu da kesinlikle çalışmaya istekli bir gruba işaret etmektedir, ancak muhtemelen dil, bakım sorumlulukları veya diplomaların sınırlı tanınması gibi pratik engellerle karşılaşmaktadır. **Yalnızca küçük bir azınlık (%7, "biraz", "çok az" ve "hiç" dahil) düşük motivasyon göstermektedir; bu muhtemelen yaş, sağlık veya aile durumuyla açıklanabilir.**

Bu rakamlar, yeni gelenlerin çalışmak istemediğine dair inatçı imajı çürütmektedir. Aksine, büyük çoğunluk güçlü bir şekilde motive olmuş durumdadır, ancak bu motivasyonu kalıcı işe dönüştürmede engellerle karşılaşmaktadır.

Göç araştırmalarında (Dustmann & Fabbri, 2003; Heath & Li, 2008) işgücü piyasasına katılım motivasyonu yüksek olsa dahi, bunun kalıcı istihdama dönüşmesinde dil, diploma tanınırlığı ve ayrımcılık gibi yapısal faktörlerin belirleyici olduğu vurgulanmaktadır. Bu bağlamda Türk yeni göçmenler arasında gözlemlenen yüksek motivasyon, güçlü bir entegrasyon potansiyeline işaret etse de, mevcut engeller ortadan kaldırılmadığı sürece bu potansiyelin tam olarak değerlendirilemeyeceği açıktır. Özellikle kadınlar ve bakım sorumluluğu taşıyan bireyler açısından motivasyonun işgücü katılımına dönüşmesi için hedeflenmiş destek mekanizmalarının geliştirilmesi kritik görünmektedir. Dolayısıyla bu bulgu, yeni göçmenlerin çalışmaya isteksiz olduklarına dair yaygın toplumsal algıyı çürütmekle kalmamakta, aynı zamanda politika yapıcılar için motivasyonu sürdürülebilir istihdam fırsatlarına dönüştürmeye yönelik yatırımların önemini ortaya koymaktadır.

Kaynakça

Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding integration: A conceptual framework. Journal of Refugee Studies, 21(2), 166–191. https://doi.org/10.1093/jrs/fen016

Anthias, F. (2006). Belongings in a globalising and unequal world: Rethinking translocations. In N. Yuval-Davis, K. Kannabiran, & U. Vieten (Eds.), The situated politics of belonging (pp. 17–31). Sage.

CBS (2025). Asiel en integratie 2024. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek

Chiswick, B. R., & Miller, P. W. (2001). A model of destination-language acquisition: Application to male immigrants in Canada. Demography, 38(3), 391–409. https://doi.org/10.1353/dem.2001.0025

Crul, M., & Schneider, J. (2010). Comparative integration context theory: Participation and belonging in new diverse European cities. Ethnic and Racial Studies, 33(7), 1249–1268. https://doi.org/10.1080/01419871003624068

Divosa/CBS (2021). Monitor arbeidstoeleiding statushouders 2021. Utrecht/Den Haag

Divosa & Centraal Bureau voor de Statistiek.Dustmann, C., & Fabbri, F. (2003). Language proficiency and labour market performance of immigrants in the UK. The Economic Journal, 113(489), 695–717. https://doi.org/10.1111/1468-0297.t01-1-00151

Esser, H. (2006). Migration, language and integration. AKI Research Review 4. Berlin: Social Science Research Center Berlin (WZB).

Extra, G., & Yağmur, K. (2004). Urban multilingualism in Europe: Immigrant minority languages at home and school. Multilingual Matters.

Extra, G., & Yağmur, K. (2011). Language proficiency and socio-cultural orientation of Turkish and Moroccan youngsters in the Netherlands. Language and Education, 25(5), 459–474. https://doi.org/10.1080/09500782.2011.573076

Gogolin, I. (2002). Linguistic and cultural diversity in Europe: A challenge for educational research and practice. European Educational Research Journal, 1(1), 123–138. https://doi.org/10.2304/eerj.2002.1.1.3

Granovetter, M. (1973). The strength of weak ties. American Journal of Sociology, 78(6), 1360–1380. https://doi.org/10.1086/225469

Heath, A., & Cheung, S. Y. (2007). Unequal chances: Ethnic minorities in Western labour markets. Oxford University Press.

Heath, A., & Li, Y. (2008). Period and generational changes in ethnic minorities' social class and incomes in Britain. Epidemiology and Psychiatric Sciences, 17(3), 131–139.

Kanas, A., & Van Tubergen, F. (2009). The impact of origin and host country schooling on the economic performance of immigrants. Social Forces, 88(2), 893–915. https://doi.org/10.1353/sof.0.0271

Lancee, B. (2012). The economic returns of bonding and bridging social capital for immigrant men in Germany. Ethnic and Racial Studies, 35(4), 664–683. https://doi.org/10.1080/01419870.2011.591405

Norton, B. (2013). Identity and language learning: Extending the conversation (2nd ed.). Multilingual Matters.

Portes, A., & Zhou, M. (1993). The new second generation: Segmented assimilation and its variants. Annals of the American Academy of Political and Social Science, 530(1), 74–96. https://doi.org/10.1177/0002716293530001006

Putnam, R. D. (2007). E pluribus unum: Diversity and community in the twenty-first century. Scandinavian Political Studies, 30(2), 137–174. https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2007.00176.x

Schinkel, W. (2018). Against 'immigrant integration': For an end to neocolonial knowledge production. Comparative Migration Studies, 6(31). https://doi.org/10.1186/s40878-018-0095-1

Vermeulen, F., & Michon, L. (2018). The political integration of migrants in the Netherlands: From ethnic corporatism to neoliberal pluralism. In B. Garcés-Mascareñas & R. Penninx (Eds.), Integration processes and policies in Europe: Contexts, levels and actors (pp. 179–198). Springer.

Yuval-Davis, N. (2011). The politics of belonging: Intersectional contestations. Sage.